

تأثیر جنگ بر ازدواج و فرزندآوری؛ روند کاهشی فرزندآوری

31 اردیبهشت 1405

دبیر ستاد ملی جمعیت ضمن اشاره به تأثیر جنگ بر ازدواج و فرزندآوری در سال گذشته می‌گوید: در سال ۱۴۰۴ دو جنگ تحمیلی داشتیم که هیچ کس نمی‌تواند منکر تأثیر جنگ بر ازدواج و فرزندآوری شود. وقتی ازدواج کم صورت گیرد فرزندآوری نیز کم خواهد شد. بر اساس آمارها، ۴۳۱ هزار و ۴۱۵ مورد رخداد ازدواج در سال ۱۴۰۴ ثبت شده که نسبت به سال قبل ۸.۸ درصد کاهش داشته‌ایم.

دکتر مرضیه وحید دستجردی در همایش ملی جمعیت، ضمن اشاره به فرمایشات رهبر شهید درخصوص اهمیت مسئله جمعیت، تأکید کرد: در سیاست‌های کلی جمعیت ابلاغی مقام معظم رهبری به افزایش نرخ باروری، رفع موانع ازدواج، تحکیم خانواده، سبک زندگی اسلامی و ایران، ارتقای امید زندگی، تکریم سالمندان و حفظ و جذب جمعیت و ... تأکید شده است.

فاصله گذاری ۶ ساله خانواده‌ها بین فرزندان

وی با بیان اینکه مولفه‌های موثری برای جمعیت وجود دارد؛ مهمترین پیشران‌های ازدواج و فرزندآوری، امید به آینده و سپس اشتغال پایدار و مسکن است، گفت: در قانون خانواده و جوانی جمعیت به مجردین در سطح باروری و متاهلین بدون فرزند، فاصله بین ازدواج و فرزند اول که در کشور ما حدود ۴,۵ تا ۵ سال است، پرداخته نشده است. همچنین به فاصله گذاری بین فرزندان که حدود ۶ سال است، سالمندی و کمبود نیروی کار و جمعیت مولد پرداخته نشده است.

کاهش ۵۰ درصدی ازدواج‌ها نسبت به سال ۸۹

دبیر ستاد ملی جمعیت با اشاره به وضعیت کنونی جمعیت ایران، گفت: کاهش تعداد ازدواج را از ابتدای دهه ۶۰ داشتیم. بالاترین میزان ازدواج مربوط به سال ۱۳۸۹ با ۸۹۱ هزار و ۶۲۷ مورد بوده است و بعد از آن، کاهش رقم ازدواج داریم. تعداد ازدواج در سال ۱۴۰۴ به ۴۳۱ هزار و ۲۱ نفر رسیده است یعنی نسبت به سال ۸۹ کاهش ۵۰ درصدی در میزان ازدواج‌ها داشته‌ایم.

تأثیر جنگ بر ازدواج و فرزندآوری؛ روند کاهشی فرزندآوری

وی در ادامه با اشاره به تعداد ولادت‌ها، گفت: در سال ۱۴۰۴ دو جنگ تحمیلی داشتیم که هیچ کس نمی‌تواند منکر تأثیر جنگ بر ازدواج و فرزندآوری شود. در سال ۱۴۰۴، ۸۹۲ هزار و ۲۷۸ مورد ولادت داشتیم که روند کاهشی داشته است. امید است سایه جنگ برداشته شود.

۳۲ درصد جمعیت ایران تا سال ۱۴۳۰ سالمند می‌شوند

دبیر ستاد ملی جمعیت در ادامه با اشاره به سهم سالمندی بر جمعیت که ۶۰ سال در نظر گرفته شده است، افزود: در سال ۱۴۰۳، ۱۲.۶ درصد جمعیت ما سالمند بوده‌اند و اگر با همین نرخ رشد پیش برویم در سال ۱۴۳۰ می‌توان گفت ۳۲ درصد جمعیت ما سالمند خواهند شد.

وحید دستجردی در ادامه به میزان باروری کل ایرانیان در سال‌های اخیر اشاره و یادآور شد: در سال ۱۴۰۳ نرخ باروری ۱.۴۴ و در سال ۱۴۰۴ نرخ باروری کل ۱.۳۴ بوده است.

کاهش ۸.۸ درصدی ازدواج در سال گذشته

وی با اشاره به روند رخداد ازدواج گفت: وقتی ازدواج کم صورت گیرد فرزندآوری نیز کم خواهد شد. بر این اساس ۴۳۱ هزار و ۴۱۵ مورد رخداد ازدواج را در سال ۱۴۰۴ داشتیم که نسبت به سال قبل ۸.۸ درصد کاهش داشتیم.

اگر نرخ باروری به ۱.۹ برسد، طی ۷۵ سال آینده ۶۲ میلیون نفر جمعیت خواهیم داشت

دبیر ستاد ملی جمعیت در ادامه میانگین سن ازدواج برای زنان در سال ۱۴۰۴ برای بار اول را ۲۴.۱ سال و برای مردان ۲۸.۲ سال اعلام کرد گفت: اگر نرخ باروری کل بین ۱.۵ تا ۱.۳ فرزند باشد جزو خیلی پایین‌هاست؛ ایران هنوز به درجه پایین‌ترین سطح یعنی کمتر از ۱.۳ فرزند نرسیده‌ایم و هر چقدر پایین تر برویم خارج شدن از این وضعیت سخت‌تر و دشوارتر خواهد شد. براساس تحقیقات، با این فرمانی که جلو می‌رویم در سال ۲۱۰۰ میلادی، ۳۱ میلیون جمعیت خواهیم داشت و جمعیت آنقدر کوچک خواهد شد که از صحنه جغرافیایی دنیا حذف می‌شویم. اگر بتوانیم وضعیت را ارتقاء داده و نرخ باروری را به ۱.۹ برسانیم، در ۷۵ سال آینده ۶۲ میلیون نفر جمعیت خواهیم داشت.

پیش‌بینی منفی شدن نرخ جمعیت در سال ۱۴۱۹

طبق گفته وی و براساس پیش بینی سازمان بهداشت جهانی برای ایران، با وضعیت فعلی، در سال ۱۴۱۹ نرخ جمعیت منفی شده و تعداد مرگ‌ها بر ولادت‌ها پیشی می‌گیرد.

روند کاهشی تولد فرزندان اول، دوم و سوم

وی با اشاره به تولد فرزندان اول افزود: تعداد ولادت فرزندان مرتبه اول در سال ۱۴۰۳ معادل ۳۴۸ هزار و ۷۶۰ نفر بوده و در سال ۱۴۰۴ به ۳۲۰ هزار و ۱۶۲ نفر رسیده که با کاهش ۲۸ هزار و ۱۹۸ مورد همراه بوده است. سهم تولد فرزندان مرتبه دوم نیز در سال ۱۴۰۳ معادل ۳۵۵ هزار و ۵۸۳ نفر و در سال ۱۴۰۴ نیز ۳۱۸ هزار و ۲۱۲ نفر بوده که با کاهش ۴۰ هزار و ۳۷۳ نفر همراه بوده است.

دستجردی با اشاره به اینکه بیشترین مشوقها در قانون جوانی جمعیت برای فرزندان سوم و بیشتر است، گفت: سهم فرزندان مرتبه سوم در سال ۱۴۰۳، ۱۸۱ هزار و ۱۴۲ مورد بوده که فرزند سوم متولد شده و در سال ۱۴۰۴ نیز ۱۶۴ هزار و ۴۲۲ فرزند سوم متولد شدند که این روند نیز کاهشی بوده است. سهم فرزندان مرتبه چهارم در سال ۱۴۰۳ نیز ۵۷ هزار و ۵۶۳ مورد و در سال ۱۴۰۴ نیز ۵۴ هزار و ۹۱۴ مورد بوده است.

۷۲ درصد ولادتهای ایران، فرزندان اول و دوم هستند

دبیر ستاد ملی جمعیت ادامه می‌دهد: تجربه جهانی نشان می‌دهد که تاثیر فرزندان مرتبه اول و دوم در نرخ باروری کلی، مشهود است. در ایران ۷۲ درصد ولادتها مربوط به فرزند اول و دوم و ۱۸ درصد مربوط به فرزند سوم است. بنابراین نگاهداشت شرایط جمعیتی کشور مربوط به ازدواج، تولد فرزندان اول و دوم باشد که از مشوقها محروم نمانند.

۷۵ درصد جوانان شرایط اقتصادی را در فرزندآوری دخیل می‌دانند

وحید دستجردی میانگین تعداد ایده آل فرزندان از نظر ایرانی‌ها را ۲.۵ فرزند عنوان کرد و گفت: اما چرا نرخ کمتر از ۱.۵ فرزند است؟ این موضوع به دلیل موانع بر سر راه ازدواج و فرزندآوری است. براساس پیمایش انجام شده با نظارت وزارت فرهنگ و ارشاد، دیدگاه جوانان را درباره عوامل موثر بر تمایل به فرزندآوری را پرسیدند. ۷۵ درصد شرایط اقتصادی را دخیل دانستند و گفتند اگر شرایط اقتصادی مساعد باشد فرزندآوری داریم.

وی در ادامه به ارائه راهکارهایی در این زمینه پرداخت و افزود: فرهنگ‌سازی توسط دستگاه‌ها یکی از راهبردهای سیاستی چهار گانه ماست. هنر بسیار مهم است. فرهنگ و رسانه، فیلم کوتاه و انیمیشن و مستند و... بسیار کم می‌بینیم. راهکار دیگر تلفیق و سازکاری کار و خانواده و ارائه خدمات کیفی مراقبتی از کودکان برای والدین است.